

90-річчя Крут

В історії будь-якого народу є сторінки історії, якими він пишається, і ті, про які соромно згадувати, та пам'ятають про них нащадки для того, щоб не забути повчальний урок минулого. Хтось, мабуть, скаже: так, у кожного народу є свої перемоги і поразки. З цим можна погодитися лише частково: попри поширеному «переможців не судять» не всякою перемогою можна пишатися, і не варто соромитися поразки у чесному бою.

Історія українського народу не виняток. Пам'ятних для нащадків, трагічних та вікопомних подій у нашій історії більш ніж досить. Парадоксально, але вона завжди відрізнялася як прикладами незбагненого героїзму на межі людських сил, повної самовіддачі та самозречення в ім'я свого народу, так і незбагненими прикладами зрадництва, ницості та підлоти.

До таких прикладів незбагненого героїзму належать події 1917 – 1921 років, коли вперше була проголошена незалежність української держави і закріплена законодавчо в IV Універсалі Центральної Ради. Але мало було лише проголосити державу, треба було її ще й захистити... Та з цим не склалося... Підтвердженням є одна з найтрагічніших сторінок історії України, яка набула широкого розголосу та стала уособленням героїзму та патріотизму українців. Мова йде про бій під Крутами 29 січня 1918 року.

Довгий час події 1918 року під невеликою залізничною станцією Крути обростали міфами і вигадками з обох сторін: з боку офіційної історіографії СРСР та української національної історіографії, представленої працями істориків діаспори. Початок міфам поклала заява Муравйова про те, що він відважно бився проти відбірних військ УНР протягом двох днів, а також твердження, що лунали серед емігрантів: під Крутами загинуло 500, а то й 1000 чоловік.

До цього часу достеменно невідомо, скільки вояків полягло в тому бою, оскільки не збереглося жодних документів про чисельність війська, про маршрут прямування, про стратегічні завдання. За свідченням учасників подій тоді полягло близько трьохсот молодих юнаків «відбірних військ УНР», але відомі імена лише тих тридцяти, які потрапили в полон і були розстріляні.

Ця битва увійшла в історію не як вирішальний чи переломний момент у ході військової кампанії, а як приклад героїзму молодих юнаків, що загинули в нерівному бою під тоді маловідомою станцією Крути. Зараз важко сказати, у що вони вірили, на що сподівалися. Але точно можна сказати, за що вони помирали: за рідну землю, за Україну.

У війни не буває людського обличчя. Коли йде війна, це обов'язково кров, сльози, жорстокість, смерть. Це була війна між різними ідеологіями, за які людина готова не тільки померти за ідею, а й вбивати. Ми пам'ятаємо цих юнаків тому, що вони були на своїй землі, вони боролися проти тих, хто загрожував їхнім рідним, близьким, їхньому народові. Але той народ був втомлений, знесилений від війни, йому хотілося назад, у тихе мирне існування, хотілося обробляти землю, хотілося мати своє обійстя, ростити дітей, а не воювати за національну ідею. І про це ми теж не повинні забувати. Свідченням того, що ситуація тоді склалася не з найкращих, є спогади Володимира Винниченка, члена ЦР, який потім очолював уряд Директорії: «...Це була війна впливів... Наш вплив був менший. Він був уже остільки малий, що ми з великими труднощами могли скласти якісь невеличкі більш-менш дисципліновані частини й висилати їх проти більшовиків. Більшовики, правда, теж не мали великих дисциплінованих частин, але їхня перевага була в тому, що всі наші широкі маси солдатства не ставили їм ніякого опору або навіть

переходили на їхній бік, що майже все робітництво кожного міста ставало за ними; що в селах сільська біднота явно була більшовицька; що, словом, величезна більшість самого українського населення була про нас.

Єдиною активною міліарною нашою силою була інтелігентна молодь і частина національно-свідомого робітництва, яке гаряче стояло за українську державність, розуміючи за нами ту державність так само, як і ми її розуміли...»

Бій під Крутами став лакмусовим папірцем того часу. Якби українське населення масово стояло за незалежну державу, ця подія була б лише епізодом широкомасштабної визвольної війни. Не можна сказати, що це була єдина битва за незалежну українську державу, зараз історики встановлюють маловідомі факти тих часів. Але ця битва стала знаковою. Ми повинні пам'ятати не тільки те, що під Крутами полягло триста юнаків, які гаряче підтримували українську державу. Ми повинні пам'ятати про те, що їх було лише триста... Триста захисників незалежної України на зламі історичних подій.

Н.Ландар

Визначено лауреатів літературного конкурсу «Гранослов» 2007 року.

Довідка: колись читаючи словник Памви Беринди, відомий поет Дмитро Павличко натрапив на слово «гранословіє», як означення слова «віршування». Так народився заголовок його книги 1968 року «Гранослов», який, починаючи з 1991 року реінкарнувався у назву Міжнародного конкурсу кращих творів молодих українських літераторів. Відтоді НСПУ та Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту щорічно ним опікуються.

Метою конкурсу є сприяння національно-культурному відродженню України, популяризації української мови і творів українських авторів, поліпшення роботи з творчою молоддю, підтримка молодих талановитих поетів, прозаїків, драматургів, видання їх перших книжок.

З приходом до Спілки та до членів журі «Гранослову» нового покоління двотисячників кількість переможців зменшилася, що свідчить про зростання вимогливості у критеріях оцінки молодих письменників.

І тим приємніше, що лауреатом конкурсу «Гранослов-2007» стала студентка філологічного факультету Ольга Роляк.

Редакція газети вітає юну поетесу та бажає подальшого успішного сходження на Парнас.

Густинський монастир

Густиня, або Густинський Свято-Троїцький жіночий монастир знаходиться за десять кілометрів від Прилук неподалік від траси Київ-Суми.

Історія його сягає 1600 року, коли старець Іосаф з Києво-Печерської Лаври, ще з двома монахами прибуває на берег невеличкої річечки Удая. Вони знаходять серед лісу невеличкий острів, оточений з усіх сторін водою та болотцем й селяться на ньому. У 1614 році на острові вже була дерев'яна троїцька церква, монастирські келії та обора. Іосаф

приймає схимну й стає першим настоятелем новоствореного монастиря.

У 1615 році володар цих земель Михайло Корибут Вишневецький дає монастирю грамоту на володіння островом Густинь, навколишніх лісів, луків та орних земель. Монастир весь час розбудовувався, але пожежі 1625, 1636 та 1671 років кожного разу знищували будівлі монастиря майже вщент. Тому у 1675 році було збудовано першу мурованої церкву святої Трійці на кошти гетьмана Івана

Самойловича, вона збереглася до нашого часу.

Розквіт монастиря припадає на середину XVIII століття, коли йому належало більше трьох тисяч десятин в Чернігівській губернії та більше трьох тисяч душ селян. Багатством монастир поступався лише Києво-Печерській лаврі. Але у 1793 році Густинський монастир був закритий, і лише рішенням Церковного Синоду 15 травня 1844 року був відкритий знову. А рік потому Густинський монастир у складі археологічної комісії відвідав Т.Г.Шевченко. Того ж року на території монастиря був похований генерал-губернатор Малоросії князь Микола Григорович Репнін. Згодом під Трапезною церквою був влаштований родинний склеп Репніних-Волконських.

Монастир процвітав до революційних подій 1917 року. У березні 1924 року він був вдруге закритий. На той час тут була влаштована комуна для безпритульних дітей, ікони та різний іконостас XVII століття порубані на дрова. У 30-ті роки його хотіли повністю знищити, але небайдужим до своєї історії людям вдалося відстояти його.

Споруди, що залишились від монастиря повинна була охороняти держава як пам'ятку архітектури. Але територія монастиря була занедбана та зруйнована.

У 1993 році в Густинському Свято-Троїцькому монастирі вперше після довгої перерви з'явилися монашки. З цього часу почалося відновлення монастиря. Зараз він налічує п'ять церков, побудована дзвіниця, відбудовано монастирські господарські будівлі та паркан.

Зараз монастир став місцем паломництва віруючих, а також до нього постійно приїждять екскурсії, щоб помилуватися пам'ятками архітектури, найдавнішою з яких є Свято-Троїцька церква.

Ця історична пам'ятка заслуговує на увагу ще й тому, що це одна з перлин нашої історії, яку частково змогли зберегти та відродити до життя. Тому там варто побувати і відчувати, як старовинне каміння дихає історією, як споконвічний вогонь віри зумів підняти з руїн святиню православ'я.

Наш кор.

АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ ДОМБРОВСЬКИЙ І НІЖИНСЬКА ВИЩА ШКОЛА: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Ніжинська вища школа, як знаний в Україні і за її межами осередок освіти, виховала багато поколінь учителів, яким притаманні високий професіоналізм, атмосфера творчості, гуманістичний пафос і патріотизм.

Це стало можливим завдяки тому, що впродовж 200-літньої історії її славу примножували відомі вчені-педагоги, які у різні часи працювали у вузі і зробили величезний внесок у розвиток загальнолюдської культури.

Серед таких яскравих постатей слід назвати і видатного українського хіміка, доктора хімічних наук, професора А.В.Домбровського, який 16 років (1976-1992) своєї наукової і педагогічної діяльності віддав кафедрі хімії Гоголівського вузу, 15 з яких був її завідувачем. 12 грудня 2007 року йому б виповнилося 95 років від дня народження.

Чи випадково Андрій Володимирович прийшов, на перший погляд, у провінційний вуз після багаторічної роботи (1949-1976 рр.) у знаному Чернівецькому університеті, де займав посади декана хімічного факультету, зав.наукової лабораторії, що працювала при кафедрі органічної хімії цього університету? Вважаємо цю подію не випадковою.

Своєрідна духовна аура Гоголівського вузу, його усталені традиції подвижництва на освітній ниві були досить близькі А.В.Домбровському. Тому запрошення працювати у Ніжині від щойно призначеного ректора нашого інституту Федора Степановича Арвата він сприйняв як закономірну сходинку свого життя, цікаве і відповідальне місце роботи з унікальними можливостями для реалізації ще не повною мірою розкритих граней його талановитої особистості вченого-педагога, у чому глибоко переконує ніжинський період його життя. Під час відкриття, присвяченої 90-річчю від дня його народження, Української конференції «Актуальні питання органічної та елементоорганічної хімії і аспекти викладання органічної хімії у вищій школі», що проходила у нашому вузі (2002 р.), Голова наукового комітету конференції, директор Інституту органічної хімії НАН України, академік НАН України Мирон Онуфрієвич Лозинський влучно висловився про те, що Чернівецький університет багато втратив, а Гоголівський вуз, багато здобув з появою в його викладацькому колективі професора А.В.Домбровського. З 1 вересня 1976 року А.В.Домбровський поринув у роботу зав.кафедрою хімії педагогічного інституту, пізнаючи і враховуючи особливості його діяльності, вміло вирощуючи в його стінах паростки класичного університету, статус якого сьогодні має Ніжинська вища школа.

Поява Андрія Володимировича викликала у нас, на той час у своїй більшості молодих викладачів, незвичайне захоплення і велике здивування. Кафедру хімії педагогічного інституту очолив учений світової значущості: з 1946 по 1976 рік ним було опубліковано 206 наукових праць, запатентовано 5 винаходів, створені добре відомі хімікам-органікам усього світу реагенти Домбровського – вінілфосфонієві солі, які знайшли широке застосування у синтезі гетероциклічних сполук; підготовлено 15 кандидатів наук, виховано 3 доктори наук... Одночасно нас вразила простота великого ученого і педагога,

Його глибока повага до усталених традицій нашої кафедри. Нас здивувало і те, що Андрій Володимирович «поселився» на кафедрі у невеликій скромній кімнаті, яка упродовж 16 років поєднувала у собі функції його кабінету і кафедри хімії. Головним для нього були робочий стіл, друкарська машинка, з якою він практично не розлучався, та книжки, світ яких його постійно оточував. Цілком поринутий у творчу роботу, яка приносила йому незбагненне щастя і життєву насолоду... таким ми пам'ятаємо Андрія Володимировича у ніжинській період його життя. Двері його кабінету були відкритими для викладачів і студентів улюбий час робочого дня, який розпочинався для Андрія Володимировича з 8-ої години ранку і завершувався о 19-ій годині вечора з маленькою перервою на обід і коротким відпочинком. Він із задоволенням спілкувався, давав поради, консультації з багатьох питань. Особливо радів студентам, які тягнулися до хімії, наукових досліджень. Другу половину свого робочого дня він присвячував їм. Нас вразило, що Андрій Володимирович працював не лише зі студентами-відмінниками. Він завжди радів коли у лабораторію органічної хімії експериментувати приходили і студенти з середніми навчальними можливостями, обираючи курсові та дипломні роботи з хімії, радів їх інтересу до цієї загадкової науки.

Розпочався новий період в житті нашої кафедри, що супроводжувався її подальшим розвитком як у традиційних, так і принципово нових напрямках, наповнений переконливим прикладом діяльності визначного ученого-хіміка, великого педагога, талановитої особистості, яка очолила наш колектив. Період, овіяний його мудрістю, толерантністю, увагою до студентів, викладачів, співробітників, усіх хто його оточував. Нам, його колегам, студентам – майбутнім учителям хімії було у кого вчитись працездатності, цілеспрямованості, професійній досконалості, умінню створювати навколо себе людяну і творчу атмосферу. А.В.Домбровський, який завжди привертав увагу багатогранністю своїх наукових інтересів, був палким прихильником активної співпраці вузівської науки з наукою академічною, що знайшло своє втілення у подальший розвиток кафедри, її наукової діяльності. Ці традиції успішно впроваджуються в життя і сьогодні. Особливе тісне наукове співробітництво встановлюється з Інститутом органічної хімії НАН України. Зважаючи на незаперечний науковий авторитет А.В.Домбровського, глибоку обізнаність з проблемами хімічної науки, у 1990 році його було обрано членом Спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій при Інституті органічної хімії АН України.

Напрямок досліджень в галузі органічної хімії стає на кафедрі найбільш перспективним. Накопичується досвід залучення кращих студентів до експериментальних досліджень та виконання ними дипломних робіт. Щорічно вони починають вступати до аспірантури провідних науково-дослідних інститутів Києва, Москви. Особливо тісне наукове співробітництво встановлюється з Інститутом біоорганічної хімії і нафтохімії НАН України. На кафедрі діють дві наукові лабораторії, одна з них – сумісна з ІБОНХ НАНУ. Активно виконуються дослідження в галузі органічної і біоорганічної хімії. Результатом цих досліджень виявився, починаючи з 1987 року, захист 4-х кандидатських дисертацій і підготовка докторської дисертації.

Плідними стають і зв'язки з навчальними закладами України. З 1986 по 1990 рік кафедра хімії стала осередком проведення Республіканської хімічної олімпіад «Студент і науково-технічний прогрес», журі якої очолював професор А.В.Домбровський. На базі кафедри проводилися також міські, районні та обласні учнівські олімпіади з хімії. На своїх зустрічах з учнями, у спілкуванні зі студентами Андрій Володимирович наголошував на тому, що «хімік повинен мати розумну голову і вправні руки». Ця його ідея, яка характеризує хімію як теоретично-експериментальну науку, реалізувалась ним через

лекційні демонстрації дослідів, виконання лабораторних практикумів, науково-дослідну роботу студентів тощо.

Висока наукова компетенція дозволила Андрію Володимировичу, як ученому, очолити принципово нові напрями в галузі хімії елементо-органічних сполук, зокрема в галузі хімії фероцену. У Ніжинському вузі його наукова робота набуває систематизуючого характеру. Завдяки багаторічному досвіду науковця, енциклопедичній обізнаності з світовою науковою літературою. А.В.Домбровський створює і видає монографію «1,4-Диоксан» (1984), у провідних наукових журналах друкує цілий ряд досить вагомих оглядових статей різної проблематики. Деякі з них за своїм обсягом та ґрунтовністю інформації наближаються до монографічних видань.

У стінах Ніжинської вищої школи активізувалась і стала першорядною науково-методична діяльність великого вченого, спрямована на узагальнення свого педагогічного досвіду щодо викладання органічної хімії у педагогічному вузі та середній загальноосвітній школі. Відомо, що багато видатних хіміків були й її викладачами. Андрія Володимировича Домбровського по-справжньому слід вважати вченим-педагогом, Учителем Учителів. Насамперед, це його блискуча лекторська майстерність. Здається і сьогодні, що ось з'явиться його впевнена, струнка, не зважаючи на вік постать, залунає бадьорий голос, полинуть повні чарівності лекції, які поведуть студентів у цікавий світ органічної хімії.

Він розуміє гостру потребу в створенні сучасного підручника з органічної хімії для підготовки майбутніх учителів хімії. У співавторстві зі своїм учнем В.М.Найданом – професором, завідувачем кафедри хімії Черкаського державного педагогічного інституту – він створив унікальний підручник «Органічна хімія» для студентів природничих та природничо-географічних факультетів педвузів, який було видано у 1992 році. Слід відзначити високий науково-теоретичний рівень цієї навчальної книги, проблемний виклад матеріалу, що так важливо для формування творчої особистості майбутнього вчителя хімії.

Андрій Володимирович Домбровський не міг не бути причетним і до створення першого покоління національних шкільних підручників з хімії, необхідність у яких виникла у зв'язку із здобуттям Україною незалежності. За замовленням Міністерства освіти України зі своїми колегами, доцентами кафедри хімії Н.І.Лукашовою та С.М.Лукашовим він розробляє рукопис пробного підручника «Органічна хімія» для 10 класу загальноосвітньої школи, виданого у 1995 році. Пізніше ця книга була перекладена на російську мову, а також польську, угорську та румунську мови для шкіл Західної України, які здійснюють навчання на цих мовах. Це було своєрідне повернення великого вченого і педагога у Західний регіон нашої держави, з яким була пов'язана лівова частка життя, наукової і педагогічної діяльності А.В.Домбровського. У 1998 році ця навчальна книга вийшла у статусі підручника і широко використовується як альтернативний підручник у шкільній практиці навчання хімії в загальноосвітніх навчальних закладах України.

За своє життя А.В.Домбровський написав понад 275 статей та книг, і ніколи ні авторитет віку, ні авторитет посади не підміняли авторитет наукової компетентності цієї людини.

Андрій Володимирович запам'ятався нам як людина всебічної освіченості й високої духовної культури. Музично обдарований, він мав прекрасний голос, активно підтримував багаті музичні традиції нашого вузу, приймаючи участь у концертах, адже його високої виконавчій майстерності класичних музичних творів позаздрили б і відомі оперні співаки. Глибока любов до музики допомагала Андрію Володимировичу кожного разу

представляти і свої лекції як своєрідну «хімічну пісню»: вони були філігранно досконалі за змістом і формою, яскраві і емоційно забарвлені, естетично завершені, дивували енциклопедичною освіченістю лектора.

Тільки людина високої громадянської мужності, пройшовши через такі складні й важкі події, як колективізація, голодомор, Велика Вітчизняна війна, роки культу, могла зберегти свої переконання, залишитися чесною перед людьми і своєю совістю, і так багато зробити для розвитку вітчизняної науки та освіти. До останніх днів свого яскравого життя не припиняв він свою плідну працю і пішов за межу вічності 18 червня 1992 року, коли Гоголівський вуз уже купався у молодій зелені дерев, кущів, квітників. Він так любив наше університетське містечко і після роботи під час прогулянок насолоджувався цим зеленим раєм, тишиною і спокоєм...

Це надихало його на творчість, давало наснагу і сили, щоб наступного дня продовжувати сіяти розумне, добре, вічне.

Минуло 15 років, як пішов від нас Андрій Володимирович людина, надзвичайно щира, доброзичлива, винятково високої внутрішньої і зовнішньої культури, енергійна, талановита, цілеспрямована, до останнього подиху віддана своїй улюбленій справі. Наукова і педагогічна спадщина А.В.Домбровського ще довго збагачуватиме нас, його колег і учнів, студентів і вчителів хімії, даватиме невичерпну наснагу для власної творчості і зростання.

*Ніна Лукашкова,
доцент кафедри хімії*

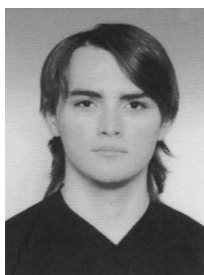
У круговерті часу

Незбагненне життя. Здається, ти вже усе вирішив, усе розпланував, аж раптом, якийсь необачний крок і ти замість того, щоб успішно здійматися до омріяного тобою життєвого Олімпу, летиш кудись шкереберть донизу, у самісіньку прірву життєвих негараздів, аж поки змордований і знівечений не гепнешся на самісіньке дно. А потім, оговтавшись, починаєш дертися догори з надією, що все ще можна змінити. Але годі і мріяти... Час невпинно летить вперед і дігнати оті втрачені години життя вже неможливо. А жити треба...

Саме таку філософську концепцію заклав у свою повість молодий прозаїк Максим Щербін. «Чи не занадто, як для дев'ятнадцятилітнього юнака?» - передбачаю, читачу, твоє запитання. А чому б і ні... Варто лише уважно спостерігати

що діється довкола тебе, або ж у самому тобі.

Молодий автор теж поблукав життєвими стежками. Вихований у інтелігентній родині, де панував культ книги і мистецтва, Максим надзвичайно швидко осягнув життєві контрасти свого рідного провінційного міста. Навчання у гімназії, пошуки ціннісних орієнтирів, віра і зневіра, любов і зрада, фасадна вишуканість столичного життя і занедбаність його підворіть. Усе це вмістилося лише у три роки. Максим

був студентом престижного столичного вузу, але виміняв його перспективи на затишні аудиторії філологічного факультету Гоголівського університету, де він штудіює російську та англійську мови. Чому так? Тому, що вже настав час писати, «виписувати душу». А де ж краще, аніж у славетному Ніжині пишеться... Від Гоголя до Гуцала, від класицизму до постмодернізму виявляється лише крок... Тільки треба наважитися його зробити. Максим наважився.

Це його перша книга. І годі шукати у ній художньої досконалості. Це ще пошук. Але ж з пошуку народжується мистецтво. То ж побажаємо молодому авторові знайти свого читача.

*Олександр Забарний,
декан філологічного факультету*

Всеукраїнські наукові читання

24 січня 2008 року в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя відбулися Всеукраїнські наукові читання «Українська революція 1917 – 1921 рр.: подвиг Героїв Крут», організовані Українським інститутом національної пам'яті, Інститутом історії України НАН України, Ніжинським державним університетом імені Миколи Гоголя, Сіверським інститутом регіональних досліджень, Чернігівською обласною державною адміністрацією.

У програмі конференції відбулася презентація книжок з історії Української революції, перегляд кінофільму «Лист без конверта».

У роботі пленарного засідання взяли участь Ігор Юхновський, в.о. голови Українського інституту національної пам'яті України; Володимир Хоменко, голова Чернігівської облдержадміністрації; Наталія Романова, голова Чернігівської обласної ради; професор Олександр Бойко, ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя; Михайло Приходько, міський голова міста Ніжина; професор Владислав Верстюк, заступник голови Українського інституту національної пам'яті України; Олена Бойко, провідний науковий співробітник відділу історії Української революції Інституту історії України НАНУ; Тамара Демченко, доцент кафедри історії та археології України Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка та ін.

Відкрив пленарне засідання голова Чернігівської облдержадміністрації Володимир Хоменко, який зазначив, що на цій землі, неподалік від місця трагічних подій, яким приурочена конференція, охоплює особливе прагнення до пізнання історичної правди, донесення її до широкого загалу. Особливо до молоді, заради безхмарного майбутнього якої в незалежній державі проливали кров під Крутами.

Битва під Крутами – героїчна трагедія українського народу. І нащадкам треба дбати про те, що була збережена історична пам'ять і передана наступним поколінням. Михайло Грушевський слушно зазначив: «..недаремно пролилася кров тисяч українців інтелігентів, коли вона принесла визволення від найтяжчого і найшкідливішого московського ярма: добровільно прийнятого духовного закріпачення».

Вдячність нащадків за таку жертвовність вперше, після 1920 року, пролунала у 1990 році, встановлено дерев'яний хрест, який було знищено, у лютому 1991 року встановлено новий хрест, а згодом і меморіал.

Героїчна історія України має стати наріжним каменем створення фактично відсутньої нині концепції національного виховання. І на завершення голова облдержадміністрації висловив переконання, що правдива історія України, безумовно, має бути написана.

Ігор Юхновський, в.о. голови Інституту національної пам'яті у виступі зазначив, що українська нація мала величезні випробування і вижила, отже вона наймогутніша з точки зору своєї живучості.

Також Ігор Рафаїлович презентував новостворений з ініціативи Президента України Інститут, який функціонує на правах комітету, та основні напрямки роботи установи. Перш за все, це голодомор і геноцид українського народу 1932 – 1933 рр.; по-друге: вивчення та узагальнення історичних даних про визвольну боротьбу українського народу; по-третє, охорона та розбудова заповідних місць України. Одним з найважливіших напрямків є історія України. Українським школам та вищим навчальним закладам має бути повернена канонічна історія, в якій нація має бути зображена як велика нація.

Усі події, висвітлені в нових підручниках будуть об'єктивними подіями. Але буде вироблений новий підхід: ті моменти, де нація була великою, будуть даватися з великим об'ємом інформації; ті моменти, де нація програвала і була нищена чи упокорена, будуть подаватися з аналітичним обґрунтуванням.

Залишки української держави були знищені в Голодомор 1932 – 1933 рр. і до II світової війни Україна була в складі ізольованої держави, яка орієнтувалася, за висловом Юхновського, на сектантське знання Маркса-Енгельса. Після II світової війни почався атомний вік і напіввідкритий Радянський Союз. Саме це стало передумовою виникнення шістдесятництва та відголосків правдивої національної історії.

Зараз ми повинні не втратити наші надбання та збагатити їх. І треба пам'ятати, що носієм національної пам'яті та історії є середній клас. Тому й закінчилася поразкою українська революція 1917 – 1921 років, що його практично не існувало.

Щодо трагічних подій під Крутами, то захист держави є центральним завданням кожного уряду, це святий обов'язок війська.

Наталія Романова, голова обласної ради, відзначила, що тема конференції дуже важлива в плані відновлення історичної пам'яті, саме той народ, який втратив коріння, приречений на забуття. І нам треба пам'ятати про ту страшну викупну жертву, яку приніс наш народ. Давайте служити нашій Україні вірою і правдою.

Владислав Верстюк виступив з доповіддю «Проголошення незалежності УНР: історичне значення». Ці події, зазначив доповідач, відкривають нам нову Україну: вона робить рішучий крок до розбудови держави, і платить за це кров'ю.

У кінці 1917 року українська нація відбулася, вона стала і культурним, й історичним фактом. «Проголошення незалежності означало кінець московської орієнтації.

Владислав Федорович зробив одне суттєве зауваження: бій під Крутами – не одиничний бій, зараз ми маємо відомості про інші бойові дії, зокрема, під Семиполками. Але Крути стали уособленням трагічності та героїзму визвольної війни.

Головним надбанням Центральної ради стала національна ідея та прихильність до проблем демократизму. Не зважаючи на те, що ЦР зійшла з політичної арени, але не зрадила свої політичні принципи, зазначив на завершення Владислав Верстюк.

Професор Бойко О.Д., ректор НДУ, виступив з доповіддю «Феномен історичної пам'яті в сучасному українському контексті: характерні риси та особливості», у якій він звернув увагу на основні проблеми сучасної української історіографії, яка основним завданням визначає розкриття білих плям в історії України. Цьому завадить тривалий затяжний період нестабільності, який переживає наша країна.

Доповідач звернув увагу на той факт, що часто заангажована політична сила, що приходить до влади, ставиться до історії кон'юнктурно, намагаючись використати це у своїх інтересах, часто тимчасових. За цих обставин у суспільній свідомості виникає конфлікт та роздвоєність історичної пам'яті. Такий конфлікт виник в умовах тоталітарної радянської держави. Ідеалізація певних історичних подій, панування емоцій над раціональним вивченням, відмова народу на глибинному рівні від кон'юнктурної історії – ті фактори, що сприяють роз'єднанню нації, тому на сучасному етапі важливого значення набувають внесення виважених правил в історичну пам'ять.

Провідний науковий співробітник відділу історії Української революції Інституту історії України НАНУ О.Д.Бойко ознайомила присутніх з відтворенням в історичній літературі минулого і сучасності подій під Крутами.

Після пленарного засідання подальша робота конференція пройшла за секціями.

Наш кор.

Офіційна церемонія вшанування пам'яті Героїв Крут

29 січня 1918 року... мабуть, цю дату український народ буде пам'ятати і шанувати вічно. Адже саме тоді на Чернігівській землі полягло триста юнаків. Вони назавжди залишаться у списках студентів Київського університету. Промайне час радянської ідеології і саме вони стануть героями незалежної України.

Цього року 2 лютого відбулась офіційна церемонія вшанування пам'яті Героїв Крут. Не зважаючи на несприятливу погоду туди прийшли близько шести тисяч чоловік. Церемонія розпочалася виступом Президента України, який наголосив на тому, що Україна має завжди пам'ятати і шанувати своїх героїв.

Після виступу керівника країни під Крутами знову пролунали постріли. Це була міні-реконструкція бою за участі історичних клубів з Білорусії, Росії та України.

Студентська молодь не повинна стояти осторонь таких подій. Студенти й вихованці Ніжинського університету взяли активну участь в проведенні урочистої церемонії. Понад 40 студентів нашого університету тримали величезне полотнище

Прапора України. Державний символ розміром 35x45 м. прибув у Крути з Донецької області. У складі делегації міськвиконкому були також і студенти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, представники Молодіжного парламенту міста Ніжина, члени якого разом з виконуючим обов'язки заступника міського голови В.В.Салогубом взяли участь у церемонії покладання квітів до меморіалу. Адже кожен свідомий українець повинен поважати мужність та хоробрість тих трьохсот юнаків, які вийшли в бій проти червоноармійців і загинули за вільну і незалежну Україну.

*Максим Білоусенко,
голова молодіжного парламенту міста Ніжина*

Пам'яті Миколи Леонтовича

В актовому залі Гоголівського університету 18 грудня 2007 року відбувся концерт – вечір пам'яті Миколи Леонтовича – видатного українського композитора, диригента, вчителя музики, фольклориста. Біля двох сотень(!) обробок українських народних пісень, у тим числі всесвітньовідомі «Щедрик», «Дударик», опера «На русалчин Великдень», оригінальні твори, духовна музика композитора становлять основу репертуару народних і академічних, дитячих і молодіжних, аматорських і професійних хорових колективів України.

Так, вже понад десятиліття у Ніжинській вищій школі проводяться грудневі вечори пам'яті композитора. Це музична традиція, зародженню якої 1993 року сприяли викладачі кафедри вокально-хорової майстерності факультету культури і мистецтв нашого Університету. В ряду ініціаторів були Л.П. Вишнева (роки життя 1941-2004), В.Г. Потороча. Нині збереженню традиції сприяють її першопрохідці: викладачі-диригенти і вокалісти кафедри, зокрема доценти Л.О.Дорохіна Л.В.Костенко, Л.Ю.Шумська, старші викладачі В.І.Коробко, В.М.Курсон, А.Б.Хоменко, З.В.Хоменко, концертмейстери Г.Брюзгіна, А.Кульбака, О.Синельникова. На чолі з Л.Ю.Шумською, незмінним музичним режисером-постановником хорових Вечорів, до участі у них запрошуються зразковий дитячий хор «Сяйво» (диригент С.Голуб) з музичної школи міста, фольклорно-сценічний гурт «Народна криниця»(диригент О.Синиця) і академічний хор(диригент Л.Дорохіна) НУКіМ ім. М. Заньковецької. Незмінними учасниками Вечорів пам'яті М.Леонтовича є хорові колективи факультету «Канцона» (диригент З.Хоменко), «Любава»(диригент Л.Дорохіна). Окрасою музичних Вечорів стають виступи університетського молодіжного хору «Світич», Лауреата ІІІ Всеукраїнського хорового конкурсу ім. М.Леонтовича 1997 року. Художні керівники та диригенти колективу, заслужені діячі мистецтв України Л.Шумська та Л.Костенко називають той рік вікопомним у творчій біографії колективу. Нинішній концерт, присвячений 130-річчю від дня народження композитора став свідченням розвитку у Ніжинській вищій школі традицій національної хорової культури, становленню яких на початку ХХ століття сприяв М.Д.Леонтович, світоч духовності народу України.

*Олена Кавунник,
викладач факультету культури і мистецтв*

Міс університет-2008

Напередодні нового року університет традиційно в очікуванні свята, подарунків, радісному передчутті дива. Друга половина грудня і перша січня вмістили в собі стільки свят, що тільки встигай святкувати.

Тож уже традиційне свято для нашого навчального закладу «Міс університет» чекають і учасниці, і глядачі. Цей конкурс став візитною карткою вузу. І не дивно, що навіть у місті можна почути іноді: «Ти йдеш на «місок?»»

А «міски» майже два місяці проводять на репетиціях, які тривають дві-три години, і вчать бути не просто дівчатами, а дуже гарними дівчатами.

Слід зауважити, що з кожним роком усе важче дивувати глядача, адже до хорошого швидко звикаєш і стаєш занадто вибагливим. Але зважаючи на те, що за усі шість років організатори не повторились у жодному конкурсі, ані в режисурі, а ні в хореографії, це викликає захоплення.

Ото ж, трохи детальніше про саму шоу-програму «Міс університет-2008». Як завжди, вона складалася з 5 конкурсів, які мали назви: «Сучасний одяг», «Як у кіно», «Неспортивний конкурс», «Все дело в шляпе», «Вечірній одяг». До речі, вихід дівчат у червоних фраках і у східних костюмах, був неоднозначним, що уже приємно. Цікавим був і конкурс із інтригуючою назвою «Все дело в шляпе», де учасниці розкривали обрані образи через капелюшок, у якому з'являлися на сцені, а допомагали їм у цьому талановиті студенти кожного факультету. У фіналі дівчата демонстрували вишукане чорне вечірнє вбрання і справили на зал враження справжніх леді.

Що ж, можна сказати, що традиційний конкурс «Міс університет» традиційно вдався! Але не можна не звернути увагу на чудову хореографію Анни Серякової і мистецтво дефіле Юлії Петренко, костюми Тетяни Павлюченко, макіяж – Олени Каленюк, командну і згуртовану роботу усього соціально-гуманітарного відділу.

А ще хочеться згадати тих людей, які ось уже 6 років є спонсорами даного проекту і допомагають із року в рік росту рівня професійності цього конкурсу. Це приватні

підприємці Походя Валентина; Могилецька Ольга, яка так захопилася цим конкурсом, що кожного року спеціально для нього підбирає одяг, не повторюючись у моделях; Мамедов Володимир Хейбарович, який цього року заснував приз для «Міс університет» – «Перли для переможниці».

Цього року до них прилучилися Копиця Анатолій Олександрович, Гунько Вікторія Василівна, Охонько Олег Борисович та Симоненко Юрій.

Приємним сюрпризом для дівчат і глядачів стали персональні подарунки учасникам від спонсорів. Тетяна Павлюченко відзначила дівчину з найбільш модельною зовнішністю. Нею виявилася Наталія Бредіхіна, студентка природничо-географічного факультету. Генеральний спонсор Ольга Могилецька вручила подарунок Яні Пархоменко, студентці історико-юридичного факультету. Директор фірми «Оріфлейм» Олена Каленюк зробила два подарунки: за кращий макіяж Олені Кубраковій, студентці фізико-математичного факультету, та організатору конкурсу.

Підводячи підсумки, журі конкурсу теж сказало своє вагоме слово. До речі, його уже другий рік поспіль очолює громадський діяч, письменник, журналіст Юрій Покальчук, який не дивлячись на постійну занятість, знаходить час, щоб підтримати це свято краси. Традиційними залишилися і номінації. А отже у номінації «Міс грація» перемогла Анна Сутуріна, студентка факультету іноземних мов, «Міс артистичність» стала Марія Романова, студентка факультету іноземних мов, «Міс Вишуканість» – Катерина Галімзянова, студентка факультету психології та соціальної роботи, «Міс Привітність», «Міс глядацьких симпатій» – Яна Пархоменко, студентка історико-юридичного факультету. «II віце-міс» журі обрало Катерину Заворотню, студентку філологічного факультету, «I віце-міс» – Яка Сакун, студентка музичного факультету. І нарешті, титул «Міс університет 2008» протягом року належатиме студентці філологічного факультету Євгенії Гапетченко, яка разом з короною переможниці отримала чудові перли, вручені особисто В.М.Мамедовим.

Кожна з учасниць отримала також традиційні «Призи та квіти від ректора НДУ», адже адміністрація вузу в особі ректора завжди підтримували цей конкурс. Хочеться вірити, що це маленьке свято стане для кожної дівчини напередодні Нового року одним із подарунків і прагненням до мрій, які збуваються.

Наш кор

До ювілею Олекси Ющенка

Поети помирають молодими... Така трагічна доля більшості поетів, які спалахують яскравим полум'ям і згорають дотла, залишаючи по собі палке поетичне слово, яке здатне пробудити думки, емоції, почуття, долучити до прекрасного, силою свого обдарування передати найтонші душевні відчуття. І якщо подивимося на традицію, то поетів не прийнято називати по-батькові. Для нас звично лунають імена Павло Тичина, Василь Симоненко, Леонід Горлач, Володимир Сосюра тощо. Такими запам'яталася мелодика їхніх імен, у якій недоречно звучатиме ім'я по-батькові. І справа тут не в недостатності поваги, а в тому, що поет завжди постає перед нами молодою людиною зі своїм особливим, проникним поглядом, який здатен бачити і оперувати тими стихіями і матеріями, що непідвладні іншим.

І тим не звичніше, коли поет досягає 90-річного віку. До того ж, залишаючись при своїй пам'яті, логічному мисленні, не втрачаючи дару поетичного слова. Саме такий талан випав поетові, прозаїку, нашому випускникові Олексі Ющенку, який минулого вже року відзначив своє 90-річчя.

Якщо рахувати час з першої виданої поетичної збірки «До рідної землі» 1945 року, то вже більше 60-ти років Олекса Ющенко у великій літературі, за цей час у нього вийшло понад 40 поетичних збірок, більше 12 збірок для дітей, сатиричні та гумористичні книги, прозові нариси, мемуари тощо.

Якщо брати за вимір майстерності поета ті його слова, що лягають на музику і стають піснями, то кілька збірок пісень за авторством текстів Олекси Ющенка свідчать про безперечний талант майстра поетичного слова.

Нині Олекса Ющенко – відомий поет, заслужений діяч мистецтв України, лауреат багатьох літературних премій; друг і колега багатьох відомих і менш відомих митців слова, багатьом з них він допоміг прокласти свою дорогу на складній творчій ниві.

І зараз він не спочиває на лаврах. Напередодні ювілею видав нову збірку «А в душі – весна», яка й презентувалася на поетичному вечорі ювіляра в столичному Колонному залі імені М.Лисенка Національної філармонії України. У новій збірці твори останніх років, а також свої недруковані вірші з літературних щоденників.

Можна ще багато говорити про цю непересічну особистість, талановитого майстра слова, але головне для нас те, що він ніколи не забував свою альма матер, завжди радо приїздив на зустріч зі студентами до Ніжина, у рідний вуз, де його завжди овівали спогади про юність, про перші кроки в літературі, про зустрічі тут з Володимиром Сосурою, Максимом Рильським, Павлом Тичиною тощо. «Поет не забуває місто своєї поетичної юності. Він часто буває в інституті, завжди з радістю виступає в залі, де раніше звучали його перші вірші, ділиться спогадами про своїх вчителів та товаришів по літературній студії» – зауважує в одній зі своїх численних праць про поета професор Г.В.Самойленко.

Тож у рідному йому навчальному закладі з нагоди 90-річчя поета 26 грудня 2008 року професор Самойленко організував студентську наукову конференцію на філологічному факультеті, присвячену творчому та життєвому шляху відомого випускника Ніжинської вищої школи. Олекса Якович не зміг через хворобу приїхати до Ніжина, але у листі до Григорія Васильовича він зазначає: «...не міг би приїхати до Вас не гостем, а ніжинцем! Уклін нашій Альма матері! Уклін вічному Гоголю!»

Ця конференція для деякого зі студентів відкрила ім'я поета Олекси Ющенка вперше, його чудову лірику, теми, які цікавлять митця. Але, як справедливо зазначає професор Самойленко «про що б не писав Олекса Ющенко, він невимушено, а так, як це і годиться, просто, без пишномовності згадує Україну, бо все це її сини, її гордість. І перед нами виникають в історичному просторі картини життя України від далекого минулого до сучасності».

Але хай краще самі студенти висловлять свої враження про конференцію:

«...мені творчість Ющенка запала в душу тим, що на світі існує дуже багато прекрасних, незбагнених речей» (Єрмоленко Ірина);

«Дуже приємно, коли довідуєшся, що в цьому університеті ... навчались дуже відомі ... знамениті люди. Один із них – це Олекса Ющенко» (Пономаренко Юлія);

«До цього я лише чула це ім'я (Олекса Ющенко). Але... дізналася більше про цього талановитого письменника...» (Легейда Юлія);

«Цікаво було слухати змістовні доповіді студентів про письменника. Сидиш, слухаєш і, ніби відчуваєш, що ось-ось зайде він, молодий студент, який так любив науку, Ніжинський університет і сам Ніжин» (Сіра Марія);

«Я відкрила для себе нового письменника. Глибше познайомила з його творчістю і зробила висновок, що це був справжній патріот своєї Батьківщини» (Краба Ольга);

«Особисто мене приємно здивували і зацікавили ... гумористичні вірші. Вони були актуальні в час написання і залишилися гостро-злободенними і сьогодні» (Кандиба Юлія);

«Кожен рядок його вірша пройнятий глибокими почуттями, емоціями. Багато віршів Олекси Ющенка покладено на музику, і в наш час є прекрасними піснями» (Брусник Юлія);

«Сьогодні пролунали його найкращі вірші, думки, афоризми, його ... почуття та переживання, де особливо є відчутною та всепоглинаюча атмосфера Ніжинської вищої школи...

У моїй пам'яті залишилося безліч цікавих афоризмів О.Ющенка та рядків з його поезій» (Миськова Ірина);

«Я пишаюся тим, що навчаюся в Ніжинському державному університеті, в стінах якого навчалося й працювало стільки талановитих, прекрасних ... людей...

Незабутнє враження справила на мене конференція, присвячена Олексі Ющенку, талановитій зорі нашої поезії» (Остапенко О)

«Мені дуже сподобалася конференція, присвячена Олексі Ющенку, оскільки для себе я пізнала світ людини, яка любить життя і любить Батьківщину – таким є видатний поет Олекса Ющенко» (Тогоня Лариса) Як бачимо, такі заходи, приурочені до ювілейних подій допомагають нам заново відкривати наш навчальний заклад, його славні традиції та випускників, що прославляють його у всьому світі.